



## Anglija in Wales

### Temeljne pravice - Anglija in Wales

#### Državna sodišča

##### Sodna služba Njenega veličanstva (Her Majesty's Courts & Tribunals Service)

Sodna služba Njenega veličanstva je pristojna za upravljanje kazenskih, civilnih in družinskih sodišč in tribunalov v Angliji in Walesu ter nedecentraliziranih tribunalov na Škotskem in Severnem Irskem. Zagotavlja pravičen, učinkovit in zmožljiv sodni sistem, ki ga izvaja neodvisno sodstvo.

Sodna služba Njenega veličanstva si prizadeva vsem državljanom zagotoviti pravočasen dostop do pravnega varstva v skladu z različnimi potrebami, ki jih imajo kot žrtve ali priče kaznivih dejanj, obdolženci, obdolženi kaznivih dejanj, zadolženi potrošniki, ogroženi otroci, podjetja v gospodarskih sporih ali posamezniki, ki uveljavljajo svoje pravice iz delovnega razmerja ali izpodbijajo odločitve organov državne uprave.

Informacije o vzpostavitvi stika s sodišči so na voljo na [Courts contacts](#).

Informacije o vzpostavitvi stika s tribunalali so na voljo na [Tribunals contacts](#).

#### Dodatne informacije

##### Civilni postopek

1. V Angliji in Walesu civilni postopek začne oškodovanec, ki se imenuje „tožnik“ (claimant). Predhodna preiskava o utemeljenosti tožbe se ne zahteva. Civilni postopek pred višjim sodiščem (High Court) in grofijskimi sodišči (County Court) se po navadi začne z vložitvijo tako imenovanega „zahtevka“ (claim form). Stranki v postopku si v prvih fazah civilnega postopka večinoma izmenjujeta procesne vloge.
2. Civilni postopek se lahko običajno kadar koli ustavi na zahtevo ene stranke ali konča s sklenitvijo dogovora. O tožbah, ki se vložijo pri sodišču, običajno odloči sodnik brez porote. Če se sodišče strinja, pa je mogoče tudi sojenje s poroto, in sicer pri tožbah, ki vključujejo zahtevke zaradi goljufije, obrekovanja, razžalitve, neutemeljenega sodnega preganjanja in protipravnega odvzema prostosti. Porota odloča o dejanskih vprašanjih in odškodnini, ki se dodeli oškodovancu. Razsodbe morajo biti na splošno soglasne, če se porota ne more dogovoriti, pa so lahko dopustne tudi večinske razsodbe.
3. Če ena od strank noče upoštevati sodbe ali odredbe sodišča, so na voljo različni postopki izvršbe. Če se sodba nanaša na izplačilo denarnega zneska, se izvršba najpogosteje opravi z rubežem dolžnikovega premoženja ali sklepom o izvršbi na plačo. Če ima sodba obliko sodne prepovedi, se lahko njeno neupoštevanje kaznuje z zaporno kaznijo zaradi razžalitve sodišča. Sodišče običajno odredi, da mora stroške postopka plačati stranka, ki v postopku ne uspe, v sporih majhne vrednosti pa se običajno pričakuje, da vsaka stranka plača svoje stroške, čeprav se sodne takse po navadi lahko izterjajo od stranke, ki v postopku ne uspe. To je posledica dejstva, da so postopki v sporih majhne vrednosti zasnovani tako, da se lahko stranki dogovorita brez odvetnikov.

##### Pravna pomoč

1. Za vse tri jurisdikcije Združenega kraljestva je značilen celovit sistem, v okviru katerega lahko osebe, ki potrebujejo pravno svetovanje ali zastopanje pred sodiščem, prejmejo finančno pomoč iz javnih sredstev. Ta sistem se imenuje „pravna pomoč“ in je bistvenega pomena za uresničevanje zakonitih pravic vsakega posameznika. Pravna pomoč je namenjena osebam z nizkimi in skromnimi dohodki, dodeli pa se lahko za kritje vseh stroškov ali kot del finančnega prispevka posameznika. Če je dodeljena pravna pomoč, se postopek izvaja na običajen način, le da ni denarnega toka med posameznikom in njegovim pravnim zastopnikom: vsa plačila se opravijo prek sklada za pravno pomoč. Ministrsko pooblastilo za pravno pomoč v Angliji in Walesu ima lord kancler (Lord Chancellor).
2. V Angliji in Walesu agencija za pravno pomoč (Legal Aid Agency) dodeljuje pravno pomoč v kazenskih in civilnih zadevah.

3. Pravne storitve v civilnih zadevah zagotavlja mreža pogodbenih organizacij. Pravila v zvezi z zagotavljanjem pravne pomoči v civilnih postopkih so v glavnem določena v zakonu o pravni pomoči, kazenskih sankcijah in kaznovanju storilcev kaznivih dejanj (Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act) iz leta 2012 ter sekundarni zakonodaji in navodilih, izdanih na podlagi tega zakona. Posamezniku se finančna pomoč dodeli samo, če njegova zadeva spada na področje uporabe sistema ter če izpolnjuje pogoje v zvezi s premoženjskim stanjem in preizkus utemeljenosti. Agencija za pravno pomoč upravlja telefonsko linijo za pomoč, ki zagotavlja brezplačno, zaupno in neodvisno pravno svetovanje. Od aprila 2013 lahko stranke, ki iščejo pomoč zaradi težav z dolgovi, izobraževanjem (posebne učne potrebe) in diskriminacijo, zaprosijo za pravno pomoč le po osrednji svetovalni telefonski liniji; izjeme od tega pravila so redke. Vsa pomoč se zagotavlja po telefonu, razen če se oceni, da stranki na ta način ni primerno svetovati.
4. Pravna pomoč v kazenskem postopku je na voljo kot pomoč posameznikom, zoper katere poteka preiskava ali ki jim grozi obtožba za kaznivo dejanje. O upravičenosti do pravne pomoči v kazenskem postopku odloča agencija za pravno pomoč. Na magistratnem sodišču (Magistrates Court) je obdolženec do pravne pomoči upravičen samo, če izpolnjuje pogoje v zvezi s premoženjskim stanjem in merila „interesov pravosodja“. Na kronskem sodišču obdolženci, ki jih čaka glavna obravnava, samodejno izpolnjujejo merilo „interesov pravosodja“. Čeprav so do pravne pomoči upravičeni vsi obdolženci, morajo izpolnjevati pogoje v zvezi s premoženjskim stanjem in po potrebi iz svojega prihodka in/ali premoženja prispevati k stroškom postopka. Obdolžencem, ki prispevajo k stroškom in so nato oproščeni, se ti prispevki povrnejo z obrestmi.
5. Če posameznik meni, da so bile kršene njegove pravice iz Evropske konvencije o človekovih pravicah, in namerava začeti postopek pred Evropskim sodiščem za človekove pravice, ima na voljo številne sheme pravnega svetovanja in pomoči. V okviru sheme pravne pomoči lahko osebi v začetnih fazah postopka pomaga izkušen odvetnik ali pravni svetovalec. Če Evropsko sodišče za človekove pravice v Strasbourgu odloči, da je vloga dopustna, lahko vložnik prejme finančno pomoč neposredno iz Strasbourga. Upravičenost se določi glede na to, ali bi bil vložnik upravičen do nacionalne pravne pomoči ali ne.
6. Pravni centri na številnih mestnih območjih zagotavljajo pravno svetovanje in zastopanje, ki sta lahko brezplačna, če to omogočajo finančna sredstva. Pravni centri se financirajo iz različnih virov, pogosto tudi iz sredstev organov lokalne samouprave, v njih pa so običajno zaposleni odvetniki za polni delovni čas; v številnih pravnih centrih delajo tudi socialni delavci. Ti se večinoma ukvarjajo s stanovanjsko, zaposlitveno, socialnovarstveno in priseljsko problematiko. Brezplačno svetovanje zagotavljajo tudi uradi za svetovanje državljanom (Citizens Advice Bureaux), centri za potrošniško in stanovanjsko svetovanje ter specializirani svetovalni centri, ki jih vodijo različne prostovoljne organizacije. Pravni center za begunce (Refugee Legal Centre) in Svetovalna služba za priseljence (Immigration Advisory Service), ki se financirata iz državnih sredstev, zagotavljata brezplačno svetovanje in pomoč prosilcem za azil, Svetovalna služba za priseljence pa zagotavlja tudi brezplačno svetovanje in pomoč osebam, ki imajo pravico do vložitve pravnega sredstva na področju priseljevanja.

#### **Žrtve kaznivih dejanj**

1. V kodeksu ravnanja za žrtve kaznivih dejanj (v nadaljnjem besedilu: kodeks za žrtve) so navedene informacije, oblike podpore in storitve, za katere lahko žrtve pričakujejo, da jih bodo prejele od institucij kazenskega pravosodja v Angliji in Walesu na vsaki stopnji postopka. Kodeks za žrtve je napisan v preprosti angleščini, saj so njegova ciljna publika žrtve kaznivih dejanj. Poleg tega je v kodeksu žrtvam pojasnjeno, kako se lahko pritožijo, če ne prejmejo tega, do česar so upravičene na njegovi podlagi. S sprejetjem listine o pričah (Witness Charter) je bil tudi pričam zagotovljen podoben sklop standardov opravljanja storitev, ki pa ni pravno zavezujoč. Na Severnem Irskem je bil objavljen poseben kodeks ravnanja za žrtve kaznivih dejanj (Code of Practice for Victims), v katerem so določeni standardi storitev, ki bi morale biti žrtvam zagotovljene v okviru sistema kazenskega pravosodja na Severnem Irskem, in način vložitve pritožbe. Navedeni kodeks bo nadomestila nova zavezujoča listina o žrtvah. Vse žrtve prijavljenih kaznivih dejanj imajo dostop do letaka z naslovom „Žrtve kaznivih dejanj“ (Victims of crime), ki vsebuje praktične napotke o tem, kako ukrepati po kaznivem dejanju. V letaku so na preprost način pojasnjeni policijski in sodni postopki, postopek vložitve odškodninskega zahtevka in oblike nadaljnje pomoči, ki je na voljo žrtvam.
2. V Angliji in Walesu so žrtve upravičene tudi do podpore, ki naj bi jim, kolikor je le mogoče, pomagala pri spopadanju s posledicami kaznivega dejanja in njihovem premagovanju. Žrtve na te storitve napoti policija ali pa se nanje obrnejo same. Za večino storitev podpore žrtvam so na lokalni ravni pristojni policijski komisarji (Police and Crime Commissioners), financira pa jih vlada.
3. Če se kronsko tožilstvo (Crown Prosecution Service) odloči, da ne bo preganjalo storilca kaznivega dejanja, lahko žrtve v Angliji in Walesu vložijo zasebno tožbo, vendar je to v praksi redko. Žrtve lahko vložijo tudi odškodninsko tožbo pri civilnih sodiščih. Sodni postopek je bil poenostavljen, tako da lahko osebe brez pravnega znanja vložijo tožbo v sporu majhne vrednosti zaradi izgube ali škode.

4. Sodišče lahko storilcu kaznivega dejanja ob obsodbi naloži plačilo odškodnine žrtvi za telesno poškodbo, izgubo ali škodo, ki je posledica kaznivega dejanja. Sodišča v Angliji in Walesu morajo v vseh ustreznih primerih odločati o odškodnini in navesti razloge, kadar odškodnine ne določijo. Kadar sodišče meni, da bi bilo ustrezno naložiti denarno kazen in odrediti plačilo odškodnine, vendar storilec kaznivega dejanja nima zadostnih sredstev za plačilo obeh, je treba prednost dati odškodnini. Prav tako ima odškodnina prednost pred dodatnim plačilom za žrtve (victim surcharge), kadar so vprašljiva sredstva storilca kaznivega dejanja.
5. Žrtve, ki so utpele poškodbo zaradi nasilnih kaznivih dejanj v Angliji, Walesu ali na Škotskem in izpolnjujejo zahteve glede prebivališča ali državljanstva ali druge zahteve, lahko zaprosijo za odškodnino iz javnih sredstev v okviru odškodninske sheme za poškodbe zaradi kaznivih dejanj (Criminal Injuries Compensation Scheme). Odškodnina temelji na tarifnem sistemu, izplačila pa znašajo od 1 000 do 500 000 GBP za žrtve, ki so utpele najhujše poškodbe.
6. Na Severnem Irskem velja posebna ureditev, saj se lahko odškodnina v določenih okoliščinah izplača iz javnih sredstev, in sicer za poškodbe, ki so posledica kaznivih dejanj, in za naklepno povzročeno materialno škodo, vključno z izgubo dobička, ki je posledica tega.

## Državne institucije za varstvo človekovih pravic

### Komisija za enakost in človekove pravice

Ta organizacija, ki ima pisarne v Londonu, Manchestru, Glasgowu in Cardiffu, je na podlagi zakona pristojna za spodbujanje in spremljanje človekovih pravic. Pristojna je tudi za varstvo, uveljavljanje in spodbujanje enakosti na devetih „zaščitenih“ področjih – starost, invalidnost, spol, rasa, veroizpoved in prepričanje, nosečnost in materinstvo, zakonska zveza in civilno partnerstvo, spolna usmerjenost in sprememba spola.

Običajno ne obravnava posamičnih pravnih zadev, razen če so strateškega pomena, na primer pri pojasnitvi prava, lahko pa zagotovi napotke, kam se obrniti po pomoč v določenih okoliščinah.

Komisija za enakost in človekove pravice je bila ustanovljena 1. oktobra 2007. Njena naloga je spodbujati enakost in človekove pravice za vse, prizadevati si za odpravo diskriminacije, zmanjšati neenakost, zagotoviti varstvo človekovih pravic in vzpostaviti dobre odnose med skupnostmi, tako da se vsakomur zagotovijo pravične možnosti sodelovanja v družbi. Pristojna je za območje Anglije in Walesa ter Škotske, vendar ima Škotska za področje človekovih pravic lastno komisijo za človekove pravice, tj. škotsko komisijo za človekove pravice (Scottish Human Rights Commission). Komisija za enakost in človekove pravice združuje delo treh nekdanjih komisij za enakost v Veliki Britaniji (za rasno enakost, enakost spolov in pravice invalidnih oseb), prevzela pa je tudi odgovornost za nova področja protidiskriminacijskega prava (starost, spolna usmerjenost in veroizpoved ali prepričanje) in človekove pravice. Pristojna je za uveljavljanje zakonodaje o enakosti, v okviru svojih nalog pa spodbuja upoštevanje zakona o človekovih pravicah.

[Enakost in človekove pravice](#)

[Pomoč in svetovanje](#)

[Služba za svetovanje in podporo na področju enakosti \(Equality Advisory and Support Service \(EASS\)\)](#)

Brezplačna telefonska številka: +44 8088000082

Besedilni telefon: +44 8088000084

Poštni naslov brez plačila poštnine: FREEPOST EASS HELPLINE FPN6521

## Varuh človekovih pravic

### Varuh človekovih pravic za parlamentarna in zdravstvena vprašanja (Parliamentary and Health Service Ombudsman)

Naloga tega varuha je zagotavljati javne storitve z opravljanjem neodvisnih preiskav na podlagi pritožb o neustreznem ali nepravičnem ravnanju ali slabih storitvah ministrstev, številnih drugih javnih organov v Združenem kraljestvu in nacionalne zdravstvene službe (NHS).

[Varuh človekovih pravic za parlamentarna in zdravstvena vprašanja](#)

Telefonska linija za pomoč strankam: +44 3450154033, odprta od ponedeljka do petka od 8.30 (GMT) do 17.30 (GMT)

## Specializirani organi za varstvo človekovih pravic

### Varuh otrokovih pravic

## 1. Komisar za otrokove pravice za Anglijo (Children's Commissioner for England)

Komisarka za otrokove pravice za Anglijo je Anne Longfield OBE. Skupaj s sodelavci skrbi za to, da odrasli, ki so odgovorni za otroke in mlade, tem tudi prisluhnejo.

Vloga komisarja za otrokove pravice je bila uvedena z [zakonom o otrocih iz leta 2004](#) (Children Act 2004), njegova naloga pa je zagovarjati stališča otrok in mladih od rojstva do 18. leta starosti (do 21. leta za mlade v zavodih in tiste z učnimi težavami).

 Komisar za otrokove pravice za Anglijo

Kontaktni podatki

Children's Commissioner for England

Sanctuary Buildings

20 Great Smith Street

London

SW1P 3BT

Telefon: +44 2077838330

## 2. Komisar za otrokove pravice za Wales (Children's Commissioner for Wales)

Komisarka za otrokove pravice za Wales je Sally Holland. Njena naloga je, da se postavi na stran otrok in mladih ter javno spregovori v njihovem imenu. Prizadeva si za varnost otrok in mladih ter za to, da bi se zavedali svojih pravic in jih lahko uveljavljali. Pri svojem delu mora ves čas upoštevati otrokove pravice in Konvencijo Združenih narodov o otrokovih pravicah.

 Komisar za otrokove pravice za Wales

Kontaktni podatki

Children's Commissioner for Wales

Oystermouth House

Phoenix Way

Llansamlet

Swansea

SA7 9FS

Telefon: +44 1792765600

Telefaks: +44 1792765601

Mandat:

- spodbujanje boljšega razumevanja pravic otrok;
- preverjanje ustreznosti in učinkovitosti zakonodaje, prakse in storitev v zvezi z otroki in mladimi;
- svetovanje vladi in ustreznim organom glede pravic in koristi otrok in mladih;
- obveščanje otrok, njihovih staršev ali skrbnikov in zainteresiranih strani o funkcijah komisarja;
- ugotavljanje stališč otrok in mladih v zvezi z vprašanji, ki vplivajo na njihova življenja;
- ohranjanje in nadaljnje razvijanje učinkovitih ureditev upravljanja v skladu z najboljšo prakso za čim bolj uspešno, učinkovito in gospodarno uporabo virov.

## Urad za varstvo podatkov

### 1. Informacijski pooblaščenec (Information Commissioner)

Urad informacijskega pooblaščenca je neodvisen organ Združenega kraljestva za varstvo pravic do informacij javnega značaja ter spodbujanje odprtosti javnih organov in varstva osebnih podatkov.

Kontaktni podatki

Information Commissioner's Office

Wycliffe House

Water Lane

Wilmslow

Cheshire SK9 5AF

**Telefon:** 0303 1231113 (ali 01625 545745, če ne želite klicati na številko „03“, ali +44 1625 545745, če kličete iz tujine)

 [Urad informacijskega pooblaščenca](#)

## **2. Informacijski pooblaščenec – Regionalni urad**

### **Wales**

Information Commissioner's Office – Wales

Cambrian Buildings

Mount Stuart Square

Cardiff CF10 5FL

Telefon: 029 2044 8044

Telefaks: 029 2044 8045

E-naslov:  [wales@ico.gsi.gov.uk](mailto:wales@ico.gsi.gov.uk)

### **Drugo**

#### **1. SPLETIŠČE – GOV.UK**

Uradno spletišče vlade Združenega kraljestva, namenjeno državljanom Združenega kraljestva.

Spletišče:  [GOV.UK](#)

#### **2. Služba za svetovanje državljanom (Citizens Advice Service)**

Služba za svetovanje državljanom ljudem pomaga pri reševanju pravnih, denarnih in drugih težav, tako da jim zagotavlja brezplačno, neodvisno in zaupno svetovanje ter ustrezno vpliva na oblikovalce politik.

 [Služba za svetovanje državljanom](#)

 [Kontaktni podatki službe za svetovanje državljanom](#)

#### **3. Svetovalna služba za civilnopravne zadeve (Civil Legal Advice)**

Svetovalna služba za civilnopravne zadeve je služba za brezplačno in zaupno svetovanje v Angliji in Walesu, do storitev katere ste upravičeni kot upravičenec do pravne pomoči. Pomaga vam pridobiti pravno pomoč za:

- pritožbe v zvezi s socialno-varstvenimi prejemki;
- postopke v zvezi z dolgovi, če je ogrožen vaš dom;
- postopke v zvezi s posebnimi potrebami na področju izobraževanja;
- postopke v stanovanjskih zadevah;
- postopke v zvezi z diskriminacijo;
- pomoč in svetovanje, če ste žrtev nasilja v družini;
- postopke v zvezi s postavitvijo skrbnika otroku.

Odgovoriti boste morali na splošna vprašanja o vaši pravni težavi in finančnih razmerah, na podlagi česar se bo presodilo, ali ste upravičeni do pravne pomoči. Od aprila 2013 lahko stranke, ki iščejo pomoč zaradi težav z dolgovi, izobraževanjem (posebne učne potrebe) in diskriminacijo, zaprosijo za pravno pomoč le po osrednji svetovalni telefonski liniji; izjeme od tega pravila so redke. Vsa pomoč se zagotavlja po telefonu, razen če se oceni, da stranki na ta način ni primerno svetovati.

Kontaktni podatki

Telefon: 0845 3454345

Besedilni telefon: 0845 6096677

Od ponedeljka do petka od 9.00 do 20.00

Ob sobotah od 9.00 do 12.30

 [Svetovalna služba za civilnopravne zadeve](#)

#### **4. Komisar za žrtve**

 [Komisar za žrtve](#)

Naloga komisarja za žrtve je pomoč žrtvam in pričam pri uveljavljanju njihovih interesov, spodbujanje dobre prakse pri ravnanju z njimi ter redno preverjanje ustreznosti kodeksa ravnanja za žrtve kaznivih dejanj, ki določa storitve, za katere lahko žrtve pričakujejo, da jih bodo prejele.

Komisar na podlagi zakonodaje ni pristojen, da bi posredoval v posameznem primeru, vendar lahko posameznikom pomaga pri iskanju najboljšega svetovanja in podpore.

#### **5. Urad komisarja za priseljevanje (Office of the Immigration Services Commissioner)**

Kontaktne podatki:

5. nadstropje  
Counting House  
53 Tooley Street  
London  
SE1 2QN  
Telefon: 0845 0000046

Urad komisarja za priseljevanje je neodvisen, neresoren javni organ, ustanovljen na podlagi zakona o priseljevanju in azilu iz leta 1999.

Glavne pristojnosti urada komisarja za priseljevanje so:

- urejanje dejavnosti svetovalcev za priseljevanje;
- spodbujanje dobrih praks z določitvijo standardov;
- sprejemanje in obravnavanje pritožb v zvezi z osebami, ki svetujejo glede priseljevanja;
- pregon oseb, ki na tem področju delujejo protipravno;
- pregled predpisov o svetovalcih za priseljevanje, katerih delovanje ureja eden od imenovanih strokovnih organov.

Urad komisarja za priseljevanje ne zagotavlja svetovanja v zvezi s priseljevanjem niti ne priporoča ali podpira posameznega svetovalca.

Urad komisarja za priseljevanje sodeluje s številnimi organizacijami, vključno s poklicnimi združenji, tribunali, agencijo Združenega kraljestva za meje (UK Border Agency) in prostovoljnimi organizacijami.

Več informacij je na voljo na spletišču [urada komisarja za priseljevanje](#).

---

**Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.**

**Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije države članice posodablja strani z nacionalno vsebino na tem spletišču. Če spletna stran vključuje vsebino, ki še ne odraža izstopa Združenega kraljestva, je nenamerna in jo bomo ustrezno odpravili.**

Zadnja posodobitev: 24/07/2017